

Иван Милић, асистент
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду

ПОЈЕДИНИ ПРОБЛЕМИ ПРИЛИКОМ ИЗРИЦАЊА И ИЗВРШЕЊА МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЗАБРАНЕ УПРАВЉАЊА МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ¹

Сажетак: Предмет овог рада јесте мера безбедности забрана управљања моторним возилом која се изриче извршиоцима кривичних дела којима се угрожава јавни саобраћај. У првом делу рада образлажу се поједини аспекти који се тичу изрицања наведене мере безбедности. Посебно се образлаже изрицање ове мере извршиоцу кривичног дела који нема положен возачки испит, као и извршиоцу који има стирану возачку дозволу. У другом делу рада указује се на постојеће извршења мере безбедности. На крају, изложили смо наше ставове које представља и основни мотив писања овог рада, а то је изрицање санкција уколико се прекрши забрана управљања моторним возилом. Кривични законик Републике Србије предвиђа могућност оштривања условне осуде уколико извршилац прекрши наведену забрану. Уколико се ова мера безбедности не изрекне уз условну осуду, већ уз неку другу кривичну санкцију, постојеће да ли и када постоји нека санкција у случају да се прекрши наведена мера безбедности.

Кључне речи: мера безбедности, забрана, моторно возило, возачка дозвола.

Увод

На територији Републике Србије годишње погине око деветсто људи у саобраћају, док се повреди око деветнаест хиљада.² Кривични законик Републике Србије прописује одговарајућу меру безбедности, односно За-

¹ Раd је написан у оквиру пројекта Теоријски и практични проблеми у стварању и примени права (ЕУ и Србија) који финансира Правни факултет у Новом Саду.

² Српски Комитет за безбедност саобраћаја, <http://www.kbs.rs/sr/cinjenice>, на дан 30.05.2013. године.

кон о прекршајима заштитну меру, за поједине учеснике у саобраћају, који су претходно извршили кривично дело или тежи прекршај против безбедности јавног саобраћаја. Кривични законик Републике Србије прописује једанаест мера безбедности, које имају за циљ да отклоне стања и услове који могу бити од утицаја да учинилац убудуће не врши кривична дела, а једна од тих мера јесте и забрана управљања моторним возилом.³ Мера безбедности забрана управљања моторним возилом може се изрећи извршиоцима оних кривичних дела којима се угрожава јавни саобраћај.⁴ Из саме инкриминације закључујемо да изрицање наведене мере безбедности није обавезно, већ се оставља могућност судији да у сваком конкретном случају, по свом слободном судијском уверењу, донесе одлуку о потреби изрицања ове мере безбедности.⁵ Истим чланом Кривичног законика прописано је да се ова мера безбедности, код поједних кривичних дела, може прописати и као обавезна.⁶ Забрана управљања моторним возилом односи се на забрану управљања моторним возилом одређене врсте и категорије и изриче на период од најмање три месеца до највише пет година.⁷ Поједини проблеми приликом изрицања и извршења ове мере безбедности могу да се појаве уколико се она изриче лицу које нема положен возачки испит или лицу које има страну возачку дозволу, те ћемо у раду покушати да укажемо на те проблеме и да дамо наше критичко мишљење.

1. Извршилац кривичног дела против безбедности јавног саобраћаја који нема положен возачки испит

Није редак случај да извршилац кривичног дела који је угрозио јавни саобраћај уопште нема возачку дозволу или нема положен возачки испит за моторно возило оне врсте и категорије којим је извршио кривично дело. Пошто такав извршилац нема возачку дозволу или нема возачку дозволу оне врсте или категорије моторног возила којим је управљао приликом извршења кривичног дела, таквом извршиоцу не можемо ни изрећи ову меру безбедности, јер то лице и нема законско право да управља том врстом и

³ Члан 79. Кривичног законика Републике Србије, Службени гласник Републике Србије, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009 и 121/2012.

⁴ Члан 86. Кривичног законика Републике Србије.

⁵ Ову меру суд може изрећи, ако нађе да тежина учињеног дела, околности под којима је дело учињено или раније кршење саобраћајних прописа од стране учиниоца показују да је опасно да он управља моторним возилом одређене врсте или категорије, члан 86. став 4. Кривичног законика Републике Србије.

⁶ Тако је чланом 297. ставом 5. Кривичног Законика Републике Србије прописано када се мера безбедности забрана управљања моторним возилом обавезно изриче.

⁷ Мишљења смо да се ова мера безбедности може изрицати само на пуне месеце и пуне године, а не и на дане.

категијом моторног возила. Са друге стране, неоправдано би било да таквог извршиоца ставимо у привилеговани положај, у односу на оно лице које поседује возачку дозволу. Кривични законик не садржи норму којом решава овакве случајеве, те можемо доћи до закључка да се таквом извршиоцу може забранити да се обучава за возача, да полаже возачки испит или да се истом забрани издавање возачке дозволе за моторно возило одређене врсте и категорије. У већини су они аутори која заступају став, да се у оваквом случају мера безбедности састоји у забрани издавања возачке дозволе,⁸ што подразумева да то лице може да изврши обуку за полагање возачког испита, да може и да полаже возачки испит, али да се истом не може издати возачка дозвола.⁹ Тек након престанка мере безбедности том лицу се може издати возачка дозвола. Иако је ово једино логично и праведно решење ипак, Закон о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије прописује радикално другачије решење.¹⁰

Закон о безбедности саобраћаја на путевима прописује да „кандидат не може започети нити вршити обуку и полагати возачки испит у време трајања заштитне мере, односно мере безбедности забране управљања моторним возилом као ни за време док му је возачка дозвола одузета због несавесности“.¹¹ Другим речима, уколико лице којем је изречена ова мера безбедности није започело са обуком за полагање возачког испита, онда се ова мера састоји у забрани започињања обуке. Уколико је започело са вршењем обуке за полагање возачког испита, а није положио возачки испит, онда се мера огледа у томе што се таквом лицу забрањује да даље врши обуку. Могућ је и случај да је то лице у потпуности извршило обуку, али да још увек није положило возачки испит, у том случају ова мера се састоји у забрани полагања возачког испита. На крају, уколико је то лице положило возачки испит мера безбедности се састоји у забрани издавања возачке дозволе.

Овакво законско решење које се огледа у забрани вршења обуке и свих радњи које претходе издавању возачке дозволе ставља у неповољнији положај извршиоца кривичног дела који не поседује возачку дозволу у односу на извршиоца који поседује возачку дозволу оне врсте и категорије за коју му је изречена мера безбедности. Тај неповољнији положај огледа се

⁸ Стојановић, З. Кривично право – Општи део, Београд, 2006. стр. 319. Дракић, Д. Сврха мера безбедности као кривичних санкција, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, број 3 из 2005. године, стр. 127.

⁹ Види: Пресуду Врховног суда Србије, Кж-И-1443/2007 од 20.9.2007. године. Извор: Paragraf Lex, на дан 23.06.2013. године.

¹⁰ Види и мишљење: Вујанић, М. Липовац, К. Јовановић, С. Милојевић Д. Коментар Закона о безбедности саобраћаја на путевима, Београд, 2009. стр. 251-252.

¹¹ Види: члан 212. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, Службени гласник Републике Србије, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011 и 32/2013 – Одлука УС.

у дужем „прикривеном“ временском трајању мере безбедности, јер лице које не поседује возачку дозволу, тек након истека мере безбедности стиче законско право да започне обуку за возача и да полаже возачки испит. Сматрамо да на овај начин изречена мера безбедности делује више као казна, а не као мера безбедности.

Закон о безбедности саобраћаја на путевима не регулише нека друга питања која могу бити спорна, а ми ћемо указати само на основно. Ако се неком извршиоцу кривичног дела изрекне мера безбедности забрана управљања моторним возилом „Ц“ категорије, а при том се ради о лицу које нема положен возачки испит за моторно возило ни једне врсте, и које у току трајања наведене забране поднесе захтев за вршење обуке, односно за полагање возачког испита за моторно возило „А“ категорије, да ли се том лицу може забранити да се обучава, односно да полаже возачки испит за „А“ категорију? Свакако да се том лицу мора дозволити да врши обуку за возача и да полаже возачки испит (иако закон није експлицитан у том погледу), јер се забрана односи на одређену врсту и категорију.¹² Другим речима, лицу није изречена казна одузимања возачке дозволе, већ мера безбедности забрана управљања моторним возилом одређене врсте и категорије, у нашем примеру „Ц“ категорије.

Поједине нејасноће у тумачењу норми Закона о безбедности саобраћаја на путевима могу се појавити и око издавања возачке дозволе. Наиме, законом је забрањено издавање возачке дозволе лицу којем је забрањено да управља моторним возилом.¹³ Иако Закон о безбедности саобраћаја на путевима забрањује издавање возачке дозволе лицу којем је забрањено да управља моторним возилом, никако се не може забранити издавање возачке дозволе уколико је лице којем је изречена наведена мера безбедности положило возачки испит за моторно возило одређене врсте и категорије, а при том се не ради о врсти и категорији на коју се односи мера безбедности. У нашем примеру, надлежни орган би морао да одобри издавање возачке дозволе за „А“ категорију.

2. Могућност изрицања мере безбедности забране управљања моторним возилом извршиоцу кривичног дела који има страну возачку дозволу

Извршиоци кривичних дела против безбедности јавног саобраћаја у Републици Србији су и лица која немају држављанство Републике Србије, као и лица која имају страну возачку дозволу. То су најчешће лица која привремено

¹² Да не би долазило у пракси до различитог тумачења оваквог законског решења, потребно је да се сама норма јасно прецизира да се забрана односи само на одређену врсту и категорију моторног возила.

¹³ Члан 179. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

бораве на територији Србије или су у транзиту кроз нашу земљу. Као један од основних принципа примене Кривичног законика „територијални принцип“ предвиђа примену Кривичног законика Републике Србије на сваког учиниоца који изврши кривично дело на територији Републике Србије.¹⁴

Када је реч о извршиоцу кривичног дела који има страну возачку дозволу, њему се мера безбедности забрана управљања моторним возилом може изрећи. Кривични законик у том случају предвиђа да се наведена мера безбедности односи на забрану управљања моторним возилом одређене врсте и категорије на територији Републике Србије.¹⁵ Кривични законик говори о лицу које има страну возачку дозволу, а то ће најчешће бити лица која нису држављани Републике Србије. Међутим, лица која немају држављанство Републике Србије могу имати возачку дозволу Републике Србије, јер Закон о безбедности саобраћаја на путевима не захтева држављанство Републике Србије као услов за стицање возачке дозволе. Већ поменути закон као један од услова за стицање возачке дозволе од надлежног органа Републике Србије предвиђа пребивалиште или одобрен привремени боравак од најмање шест месеци у Републици Србији.¹⁶ Да закључимо, ако се ради о страном држављанину који поседује важећу возачку дозволу коју је издао надлежни орган Републике Србије, онда мера безбедности има исту садржину као да се ради о држављанину Републике Србије који поседује возачку дозволу издату од надлежног органа Републике Србије. Као што страни држављани могу имати возачку дозволу издату од надлежног органа Републике Србије, тако и држављанин Републике Србије којем је изречена мера безбедности забрана управљања моторним возилом може имати страну возачку дозволу. У том случају мера безбедности би се састојала у забрани управљања моторним возилом на територији Републике Србије.

Није ни мало немогуће да се као извршилац кривичног дела, којем треба изрећи меру безбедности забране управљања моторним возилом појави страни држављанин или лице без држављанства које нема возачку дозволу, односно нема возачку дозволу оне врсте и категорије на коју се односи изречена мера безбедности. Мишљења смо да је једино решење да се у овом случају примени члан 212. Закона о безбедности саобраћаја на путевима који прописује да кандидат не може започети нити вршити обуку а ни полагати возачки испит за време трајања ове забране. У овом случају забрана важи на територији Републике Србије.¹⁷

¹⁴ Члан 6. Кривичног законика Републике Србије.

¹⁵ Члан 86. став 4. Кривичног законика Републике Србије.

¹⁶ Члан 179. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

¹⁷ Постоји и мишљење да се у оваквом случају може за то време привремено одузети моторно возило. Види: Лазаревић, Љ. Коментар Кривичног законика, Београд, 2006. стр. 276.

3. Извршење мере безбедности забране управљања моторним возилом

Када судска одлука (пресуда или решење) којом је изречена мера безбедности забрана управљања моторним возилом постане правноснажна, следи и њено извршење. Као део казненог права у ширем смислу, казнено извршно право регулише сам начин и поступак извршења казних санкција. Основни закон који регулише извршење казних санкција јесте Закон о извршењу кривичних санкција.¹⁸ члан 209. овог закона, међутим није у потпуности регулисао сам начин извршења. Закон о извршењу кривичних санкција би требао да на један експлицитан и недвосмислен начин регулише начин извршења ове мере безбедности или да упути на друге прописе који регулишу у потпуности њено извршење. Други законски пропис који садржи поједине одредбе које се односе на поступак њеног извршења јесте Закон о безбедности саобраћаја на путевима. На крају, по хијерархији најнижи, подзаконски акт који у једном делу регулише начин извршења ове мере безбедности јесте Правилник о извршењу мера забране управљања моторним возилом.¹⁹

3.1. Извршење мере безбедности према лицу које има возачку дозволу издају од надлежној орџана Републике Србије

Законом о извршењу кривичних санкција прописано је да суд који је у првом степену изрекао²⁰ меру забране управљања моторним возилом доставља правноснажну одлуку на извршење полицији у месту пребивалишта, односно боравишта лица којем је мера изречена у време када је одлука којим је мера изречена постала правноснажна.²¹ Овим Законом није регулисано на који начин полиција извршава ову меру, нити се упућује на неки законски или подзаконски пропис којим је регулисано извршење. Закон о безбедности саобраћаја на путевима у члану 202. прописује начин извршења мера забране управљања моторним возилом на начин што се иста уписује у регистар возача и што се лицу којем је изречена мера то саопштава у писаној форми. Истим чланом је прописано да мера безбедности почиње да тече од дана када је лицу коме је изречена саопштена у пи-

¹⁸ Службени гласник Републике Србије, бр. 85/2005, 72/2009 и 31/2011.

¹⁹ Службени гласник Републике Србије, бр. 46/2010.

²⁰ Мишљења смо да уместо „суд који је у првом степену изрекао меру забране управљања моторним возилом“ треба да стоји „суд који је донео првостепену пресуду“. Јер се може у пракси појавити проблем ако суд који је судио у првом степену није изрекао наведену меру безбедности, већ је меру безбедности изрекао суд у другом степену.

²¹ Види: Члан 209. став 1. Закона о извршењу кривичних санкција.

саној форми.²² Из наведеног прилази да се мера безбедности забране управљања моторним возилом не уписује на „образац“ возачке дозволе. Законом о основама безбедности саобраћаја на путевима из 1988.²³ године било је прописано да се и у возачкој дозволи уписује мера безбедности забране управљања моторним возилом. Тај податак се евидентирао на полеђини возачке дозволе у оквиру „ограничења“. Иако нови образац возачке дозволе садржи „рубрику“ за ограничења,²⁴ закон ипак није прописао да се и на самом обрасцу уписује мера безбедности.²⁵ Мишљења смо да је ефикасније да се ова мера уписује и на образац возачке дозволе. Ефикасније из разлога контроле у саобраћају, јер се изречена мера безбедности само на основу увида у возачку дозволу не може утврдити. Једина могућност да се утврди наведена чињеница јесте да се изврши провера у Регистару возача. Другим речима, једино ако би припадници Министарства унутрашњих послова сваког учесника у саобраћају проверавали у Регистру возача, могли би утврдити да ли неко од наведених учесника у саобраћају управља моторним возилом упркос изреченој мери безбедности.

3.2. Извршење мере безбедности према лицу које има страну возачку дозволу

Закон о извршењу кривичних санкција садржи свега један став који се тиче извршења мере безбедности забране управљања моторним возилом када је реч о лицу које поседује страну возачку дозволу. Закон предвиђа само да у том случају меру безбедности извршава полиција у месту извршења кривичног дела.²⁶ Закон ништа више не садржи у погледу самог начина извршења. Поступак извршења детаљније регулише Закон о безбед-

²² Види: члан 86. став 4. Кривичног законика Републике Србије који прописује да „суд одређује трајање ове мере безбедности, које не може бити краће од три месеца нити дуже од пет година, рачунајући од дана правноснажности одлуке...“.

²³ Службени лист СФРЈ, бр. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90, 11/91 и "Службени лист", бр. 34/92 и 3/2002. Види: одлуку СУС ИУ број 78/1-89 - СЛ СРЈ, 13/93-284. Види: чл. 33. Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297. Види: чл. 1. Закона - СЛ СРЈ, 41/94-573. Види: чл. 28. Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5.

²⁴ Упореди: Правилник о возачким дозволама, Службени гласник Републике Србије, бр. 73/2010. и члан 5. став 7. Правилника о возачкој дозволи, Службени гласник Републике Српске, бр. 21. којим је прописано да се сам податак о забрани управљања моторним возилом уписује и у возачкој дозволи.

²⁵ Уколико би се та чињеница уписивала и у возачкој дозволи појавио би се технички проблем око уписивања и брисања таквог податка, с обзиром на нови образац возачке дозволе.

²⁶ Закон о извршењу кривичних санкција, члан 209. став 2. Мада, Закон о безбедности саобраћаја на путевима прописује да у овом случају меру извршава територијално надлежна организациона јединица Министарства унутрашњих послова на чијем је подручју седиште суда који је изрекао меру. Види члан 201. став 2. поменутог закона.

ности саобраћаја на путевима, којим је предвиђено да се мера безбедности извршава на начин што се иста уписује у регистар страних возача.²⁷ Закон о безбедности саобраћаја на путевима обавезује Министарство унутрашњих послова да, без одлагања, обавести државу чији је орган издао страну возачку дозволу.²⁸ Ни када је у питању лице које поседује страну возачку дозволу мера безбедности се не уписује на обрасцу возачке дозволе. По раније важећим прописима ова мера безбедности, која је изречена лицу које поседује страну возачку дозволу, уписивала се и на обрасцу те возачке дозволе, односно на обрасцу међународне возачке дозволе.²⁹

3.3. Извршење мере безбедности према лицу које нема возачку дозволу

Уколико се мера безбедности извршава према извршиоцу кривичног дела, држављанину Републике Србије, који нема возачку дозволу оне врсте и категорије на коју се односи мера безбедности, наведена мера се извршава на начин што се уписује забрана издавања возачке дозволе у регистар возача.³⁰

Уколико странац не поседује возачку дозволу оне врсте и категорије, на коју се односи мера безбедности, онда се у регистру страних возача уписује забрана издавања возачке дозволе.³¹ У овом случају не постоји дужност обавештавања државе чије лице има држављанство или стални боравак. Мишљења смо да би у некој наредној измени закона требало и ово питање регулисати на тај начин да је Министарство унутрашњих послова дужно да обавести државу чије држављанство има лице којем је изречена мера, а када је реч о лицу без држављанства сматрамо да би Министарство унутрашњих послова требало да обавести државу последњег пребивалишта тог лица.³²

4. Непоступање у складу са изреченом мером безбедности забране управљања моторним возилом

Мера безбедности забрана управљања моторним возилом може се изрећи уз условну осуду или неку другу кривичну санкцију. Лице које се на-

²⁷ Члан 202. став 3. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

²⁸ Члан 202. став 7. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

²⁹ Члан 239. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима из 1988. године.

³⁰ Члан 5. став 1. Правилника о извршењу мера забране управљања моторним возилом.

³¹ Члан 5. став 1. и 2. Правилника о извршењу мера забране управљања моторним возилом.

³² Ако је прописано да се обавештава у случају када извршилац има возачку дозволу, не постоји разлог да се не обавести и када нема возачку дозволу. Мада је посебно питање шта та држава може учинити, у складу са своим националним прописима, поводом тог обавештења.

лази на слободи има могућност да прекрши меру безбедности тј. да упркос изреченој мери управља моторним возилом оне врсте и категорије на коју се односи забрана. Непоступање у складу са изреченом мером претпоставља одговарајуће санкционисање. Када је извршиоцу кривичног дела наведена мера изречена уз условну осуду, Кривичним закоником Републике Србије прописано је да тада суд може одредити да ће се условна осуда опозвати уколико лице прекрши наведену забрану.³³ Кривичним закоником је предвиђено санкционисање само у овом случају, док није решен случај, нити Законик упућује на неки други законски пропис, које ће консеквенце сносити лице које прекрши ову меру безбедности, а којем није изречена условна осуда већ нека друга кривична санкција. Закон о безбедности саобраћаја на путевима прописује као прекршај уколико лице поступа супротно овој мери безбедности. С обзиром да се садржина изречене мере безбедности различито рефлектује у зависности од тога да ли лице, коме је изречена ова мера, има возачку дозволу издату од надлежног органа Републике Србије, страну возачку дозволу или уопште нема возачку дозволу, различита ће бити и примена санкција за кршење ове мере безбедности.

Ако лице, без обзира на држављанство, нема положен возачки испит оне врсте и категорије на које се односи мера Закон о безбедности саобраћаја на путевима³⁴ забрањује да то лице започне са вршењем обуке, а ако је започело са обуком не сме наставити са вршењем обуке и на крају ако је завршио обуку Закон забрањује да то лице полаже возачки испит. Уколико лице поступи супротно, Закон о безбедности саобраћаја на путевима предвиђа да ће се то лице казнити новчаном казном од 15.000 до 30.000 динара или казном затвора у трајању од 30 дана.³⁵

Уколико лице има возачку дозволу издату од надлежног органа Републике Србије, а исто буде затечено како управља моторним возилом оне врсте и категорије на које се односи наведена мера безбедности, законом је предвиђено да се такав возач искључује из саобраћаја.³⁶ Осим искључења из саобраћаја том лицу се изриче и казна затвора од најмање 15 дана или новчана казна од 100.000 до 120.000 динара.³⁷ Том лицу се изричу и 14 казнених поена³⁸ и заштитна мера забрана управљања моторним возилом од најмање осам месеци.³⁹

³³ Члан 86. став 6. Кривичног законика Републике Србије.

³⁴ Члан 212. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

³⁵ Члан 331. став 1. тачка 61. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

³⁶ Члан 279. став 1. тачка 11. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

³⁷ Члан 330. став 1. тачка 8. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

³⁸ Члан 330. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

³⁹ Члан 330. став 3. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

Уколико лице прекрши наведену меру безбедности, а поседује страну возачку дозволу, такав возач се искључује из саобраћаја, истом се изриче казна затвора од најмање 15 дана или новчана казна од 100.000 до 120.000 динара. Такође се изриче заштитна мера забрана управљања моторним возилом у трајању од најмање осам месеци. Али се том возачу не могу изрећи казнени поени.⁴⁰

Лице се може затећи да управља моторним возилом упркос изреченој забрани приликом редовне контроле саобраћаја или зато што је као учесник у саобраћају учинио неки прекршај или кривично дело. Закон о безбедности саобраћаја на путевима прописује посебне санкције ако је лице којем је изречена ова мера безбедности проузроковало саобраћајну незгоду,⁴¹ у ком случају се лице кажњава казном затвора од најмање 45 дана или новчаном казном од 120.000 до 150.000 динара и са 16 казних поена. У овом случају том лицу се изриче и заштитна мера забрана управљања моторним возилом у трајању од најмање десет месеци. И у овом случају казнени поени се могу изрећи само уколико извршилац поседује возачку дозволу коју је издао надлежни орган Републике Србије.

Закључак

Забрана управљања моторним возилом као мера безбедности која се изриче у кривичном поступку има за циљ да се извршиоцу кривичног дела којим се угрожава јавни саобраћај, забрани да управља моторним возилом одређене врсте и категорије на одређено време. Ова мера безбедности има велики значај у спречавању извршиоца да управља моторним возилом одређене врсте и категорије и да тако убудуће врши кривична дела против безбедности јавног саобраћаја.

Сам поступак извршења ове мере регулишу два закона и један подзаконски акт, Закон о извршењу кривичних санкција који прописује само неколико одредаба о начину извршења ове мере безбедности, док се детаљније извршење регулише Законом о безбедности саобраћаја на путевима и Правилником о извршењу мера забране управљања моторним возилом. У раду је указано на неке контрадикторности између закона који регулишу ову материју, па се у практичној примени могу појавити недоумице у смислу којем закону треба дати предност, те их у некој наредној измени треба ускладити.

Мера безбедности забрана управљања моторним возилом може се изрећи држављанима Републике Србије и странцима који имају возачку дозво-

⁴⁰ Члан 232. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

⁴¹ Члан 330. став 2. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

лу, али се такође може истим лицима изрећи и уколико немају возачку дозволу одређене врсте и категорије. У зависности од тога да ли се ради о држављанину Републике Србије или странцу и у зависности од тога да ли је реч о извршиоцу који има или нема возачку дозволу, различита је и садржина ове мере. Уколико је ова мера изречена држављанину Републике Србије који поседује возачку дозволу оне врсте и категорије на коју се односи мера безбедности, онда се ова мера односи на забрану управљања моторним возилом. Уколико је реч о држављанину Републике Србије који нема возачку дозволу оне врсте и категорије за коју треба изрећи меру безбедности, онда се мера односи на забрану започињања, вршења обуке за возача, полагања возачког испити и на крају издавање возачке дозволе. Када је реч о лицима који имају возачку дозволу коју није издао надлежни орган Републике Србије, мера безбедности се огледа у забрани управљања моторним возилом одређење врсте и категорије на територији Републике Србије. На крају, када се ова мера безбедности треба изрећи странцу који нема возачку дозволу, онда се садржина ове мере исцрпљује као и када је реч о држављанину Републике Србије, али у том случају забрана важи само на територији Србије.

Мишљења смо да Закон о безбедности саобраћаја на путевима неоправдано забрањује и прописује као кажњив прекршај ако лице којем је изречена наведена мера безбедности започне, врши обуку за возача или полаже возачки испит упркос изреченој мери. Сматрамо да би ово законско решење требало изменити, тако да се у овом случају забрана односи само на забрану издавања возачке дозволе, јер у супротном мера безбедности више делује као казна.

Евиденција о изреченој мери безбедности води се у јединственом информационом систему Министарства унутрашњих послова, што је знатно побољшало контролу поштовања изречене мере. Како се ова евиденција води у електронском облику није тешко проверити да ли конкретни возач управља возилом упркос изреченој забрани. Ипак смо мишљења да би било ефикасније, уколико за то постоје техничке могућности, да се податак о изреченој мери безбедности уписује и на обрасцу возачке дозволе, јер би се у том случају такав податак могао утврдити и непосредним увидом.

Што се тиче санкција за кршење ове мере безбедности Кривични законик је прописао једино да уколико је ова мера безбедности изречена уз условну осуду суд може одредити да ће се условна осуда опозвати у случају да извршилац прекрши ову забрану. Ако се ова мера безбедности не изрекне уз условну осуду, а извршилац је прекрши, онда се кажњава за прекршај који је прописан Законом о безбедности саобраћаја на путевима. Други речима, у кривичном поступку је изречена кривична санкција, а њено кршење је санкционисано као прекршај. То сматрамо оправданим, јер је потребно у сваком случају обезбедити примену одговарајуће санкције према таквом лицу.

*Ivan Milić, Assistant
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad*

Some Problems with Ordering and Enforcing the Security Measure Prohibiting Offenders from Operating Motor Vehicles

***Abstract:** The subject of this paper is the prohibition on operating motor vehicles as a security measure ordered against offenders who have committed crimes which endanger traffic. The first part of the paper explains certain aspects of ordering this security measure. Special consideration will be given to ordering this measure against defendants who have not passed the driving test, as well as against offenders with a foreign driver's license. In the second part of the paper we will describe the enforcement of this security measure. Finally, we will present our own view on the matter, which also represents the main motive for writing this paper, and that is the question of sanctions in case the prohibition on operating motor vehicles is not adhered to. The Criminal code of the Republic of Serbia prescribes the possibility of revoking a suspended sentence in case the prohibition is not adhered to. If this security measure is not ordered with a suspended sentence, but with a different criminal sanction, the question is whether there will still be a sanction if the prohibition is not adhered to.*

***Key words:** security measure, prohibition, motor vehicle, driver's license*